

Kovács Tünde

A drámapedagógia mint az értő olvasás, az olvasóvá nevelés egyik lehetősége

„A tanítás a szeretet egyik módja” (Thomas Gordon)

A tanulmányok sikeres elvégzése, a szakmai tudás megalapozása lehetetlen az elsajátítandó ismeretek megértése, megszerzése nélkül.

Az eredményes tanulás, a tananyaggal való aktív foglalkozás alapja az olvasás, a szövegértés. A gyenge olvasási készséggel rendelkezők számára éppen ezért kudarc, kíneserves küzdelem a feladott tananyaggal való megbirkózás. Ugyanakkor a megfelelő olvasási technikákat alkalmazva nem kell, hogy így történjen, a jobb eredmények elérése érdekében a szövegértés fejleszthető. Az olvasásszociológiai kutatásokból tudjuk, hogy nem csak a gyenge olvasási készséggel rendelkezők, de a „jól” olvasók olvasási szokásaiban is romló tendencia figyelhető meg.

Mit tehet a XXI. század pedagógusa, akinek számtalan mennyiségű problémára kell megoldást találnia, akinek fő feladata az ismeretek átadása, hogy tudja felfedeztetni a diákokkal az olvasás örömét? Milyen eszközökhöz nyúljon, hogy a diákok szövegértése egyenes arányban nőjön?

Magyar szakos tanárként nap mint nap találkozom az olvasóvá nevelés, az irodalmi, de az ismeretközlő szövegek feldolgozása során észlelt szövegértési problémákkal. A szövegek feldolgozásához szükséges, hogy diákjaink megértsék, amiről olvasnak, legyen szó kincsük, képesek legyenek felhasználni az új ismereteket, tudják az új helyzetekben alkalmazni a megismert fogalmakat, az új ismereteket felhasználásával képesek legyenek a problémamegoldásra. Alapvető követelmény, hogy az olvasás során, a szöveggel való munka során tanulóink szelektíven, céltudatosan és kritikusan olvassanak.

Az aktív olvasás elsajátítása érdekében ajánlatos az **SQ3R** tanulási módszer lépéseit alkalmazni. Az adott módszerrel az olvasás folyamata céltudatosabbá, eredményesebbé válik. Az SQ3R olyan tanulási módszer, melynek nevét egy angol mozaikszó kezdőbetűi alkotják:

S – survey (átnézés) **Q** – question (kérdés) **R** – read (olvasás) **R** – recite (felmondás)

R – review (ismétlő áttekintés).

Nagyvonalakban tekintsük át, mit rejt az egyik legnépszerűbb tanulási módszer, mely kitűnően alkalmazható a szövegértés, az értő olvasás fejlesztésére.

Átnézés: Valójában ez a szelektív olvasást jelenti, melynek során nagy vonalakban átfutjuk az adott szöveget, megértjük, hogy miről is szól az olvasandó anyag, azonosítjuk az ismert és ismeretlen információkat. A szövegben megkeressük azokat a részeket, melyek a fő gondolatokról szolgálnak információkkal.

Kérdés: A kérdés szakasza az értő olvasás kulcsa, ugyanis az adott szöveghez célirányosan megfogalmazott kérdések rávezetnek a megoldásra, arra, hogy figyelmünket hova összpontosítsuk.

Olvasás: Az olvasás során törekedünk megtalálni a választ az előzőekben megfogalmazott kérdéseinkre, a szöveg rendszerbe foglalására. Az első nekifutásra nehezen értelmezhető részeket többször olvassuk át, úgymond fordítsuk le saját nyelvezetünkre.

Felmondás és áttekintés: E két utolsó lépés nem a szövegértést segíti, inkább tanulási technikának mondható. A felmondás során ugyanakkor valójában az értő olvasásról adunk számot.

Az olvasási technika elsajátítása után következnek az olvasóvá nevelés egyik lehetősége a drámapedagógia eszközeivel.

A **drámapedagógia** a színház és a dráma segítségével történő nevelőmunka, a találkozás művészete, mely a múlt században hódító útjára induló számos reformpedagógiai irányzat egyike. A módszer lényegét **három Ö betű** jellemzi. Az első az **önkéntesség**, mely lehetőséget nyújt a játékban való önkéntes részvételre, azaz lehet passzolni, ha az adott helyzet a gyermek számára kínos. A második az **öncélúság**,

ami annyit jelent, hogy nem jegyorientált, nincs jutalmazás, megszűnik a rosszjegytől való félelem. A harmadik Ö betű az **örömszerzést** foglalja magába, ami a játékban megélt élményekre utal.

A drámapedagógia mint tanítási módszer számos lehetőséget rejt, általa az irodalmi alkotások sokkal átélhetőbbé, élvezhetőbbé válnak. Az ismeretek elsajátításakor a tanuló nem csupán passzív befogadó, hanem saját megélt élményei alapján alkotóvá is válik. Ebből adódóan a módszer alkalmazásának alapfeltétele a gyerek – tanár viszonyban a bizalom. Előnye, hogy itt nincs elmarasztalás, a zárkózott gyermek is bátran elmondhatja a véleményét, senki sem fogja őt kiközösíteni, így aztán bátran mer kérdezni, s az eddig zárkózott gyerek gátlásai feloldódnak. A tanulók egymáshoz való viszonya is megváltozik, közelebb kerülnek egymáshoz, s főképp megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodás, egymásrautaltság szükségességét, a csapatmunkát. Az effajta foglalkozás során a tanuló megtanul kérdezni, döntéshelyzetekben képes felmérni a lehetőségeket, tud döntéseket hozni.

Az irodalmi alkotások hőseivel való azonosulás az olvasóvá váláshoz vezethet. A foglalkozások során megismert irodalmi alkotások szereplői a játékból kiváltják a megismerés szükségességét. A drámafoglalkozások során alkalmazott játékok kétféleképpen is szolgálhatják az olvasóvá nevelés célját:

1. közvetlen úton – az irodalmi művek egész sorával ismerkednek meg
2. közvetett úton – a történetalkotás tovább gondolása, a szereplők felismerése az olvasott műben felvetett problémák bemutatása más helyzetekben elengedhetelenné teszik az eredeti művekkel való találkozást.

A drámapedagógia eszköztára a ma pedagógusának segítséget nyújt az olvasás megszerettetésére, a diákokkal mintegy felfedeztetni az olvasás örömét. Ráébreszti őket az olvasásnak a hasznosságára, a „játésva” megszerzett tudás ízeire.